

Дневен ред за интеграция на бежанците в Централна Европа



UNHCR

United Nations High Commissioner for Refugees
Haut Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés

Върховен комисариат за бежанците на Организацията на обединените нации (ВКБООН)



Регионално представителство в Централна Европа

март 2009 г.

1. Укрепване на партньорските взаимоотношения между основните заинтересовани
2. Оценка на потребностите и целенасочени мерки за интеграция
3. Подпомагане на участието и изграждане на мостове с местното общество
4. Разпознаване на връзките между фазите на прием и интеграция
5. Сигурен правен статут и равен достъп до права
6. Достъп до безопасно, сигурно и финансово постижимо жилищно настаняване
7. Активно участие в икономическия живот на приемащата държава
8. Участие чрез образование
9. Езиковото обучение като пътека към независимост и самостоятелност
10. Мониторинг и оценка на интеграционните политики и програми

Въведение

ВКБООН счита интеграцията на бежанците за динамичен и многолик двустранен процес, който изисква усилията на всички участващи страни, включително подготвеност от страна на бежанците да се адаптират към приемащото общество, без да се налага да се откажат от собствената си културна идентичност, и съответна готовност от страна на приемащото общество и публични институции да посрещнат бежанците с добронамереност и да изпълнят потребностите на едно общество на многообразието. Конвенцията от 1951г. за статута на бежанците изброява набор от социални и икономически права, които са насочени към процеса на интеграция. Те включват свободно движение, достъп до образование и пазара на труда, достъп до хуманитарна и социална помощ, включително здравеопазване, възможността за придобиване и разполагане с имущество и възможност за пътуване с валидни документи за идентичност. Освен това в член 34 на Конвенцията призовава страните да улеснят интеграцията и достъпа до гражданство за бежанците.

ВКБООН отбелязва, че е постигнат напредък по разработването и прилагането на политики и програми, с които да се улеснят различни аспекти от интеграцията на бежанците в държавите, влизащи в отговорностите на Регионалното представителство на ВКБООН за Централна Европа (България, Чешка република, Унгария, Полша, Румъния, Словакия и Словения). ВКБООН признава също увеличаващия се интерес в региона - и, в случая с Чешката република, текущото участие - в подбора, приемането и интеграцията на преселени бежанци.

Настоящият Дневен ред за интеграция на бежанците в Централна Европа в съчетание с Бележки върху интеграцията на бежанците в Централна Европа излагат позицията на ВКБООН по подбрани теми, свързани с правната, икономическа и социо-културна интеграция на бежанците в светлината преобладаващите в момента условия и реалности в Централна Европа.

ВКБООН се надява, че Дневният ред за интеграция заедно с Бележките върху интеграцията на бежанците в Централна Европа ще послужат като отправна рамка за преглед или оценка на сегашните мерки за интеграция в региона на ЮЕ или разработването на бъдещите държавни дейности и дейности на други заинтересовани за интеграцията на хората, нуждаещи се от международна закрила, включително бежанци, пристигащи в рамките на програми за преселване.



1. Укрепване на партньорските взаимоотношения между основните заинтересовани

Интеграционните политики могат да бъдат ефективни единствено, ако се основават върху партньорски взаимоотношения. Тези взаимоотношения трябва да бъдат обусловени от системи и структури, които позволяват съгласуване и постоянен диалог между всички основни заинтересовани, участващи във фазите на приемането на търсещите убежище и интеграцията на бежанците, както и в осигуряването на основните социални и общностни услуги.

ВКБООН насърчава разработването на междуведомствени платформи, които обединяват усилията на всички основни участници, включително държавните институции, местната общност и заинтересованите от гражданското общество, както и бежанците и техните общности. На тях трябва да се възложи разработването и провеждането на специфични за бежанците интеграционни стратегии и услуги, както и разглеждането на основните социални политики, за да се види тяхното въздействие върху процеса на интеграция на бежанците. Те трябва освен това да бъдат натоварени с разработването на инструменти за оценка и систематично наблюдение на изпълнението на политики и програми за интеграция на бежанците.

PHOTO: TUDOR VINTILOIU



2. Оценка на потребностите и целенасочени мерки за интеграция

Бежанците и лицата със статут на субсидиарна закрила може да имат специални потребности и да са изправени пред специфични предизвикателства по отношение на интеграцията поради преживяно в миналото преследване, бягство и изгнание. Затова те често се нуждаят от целенасочени/специализирани услуги, които са насочени към специфичните им потребности и допълват общите услуги за подкрепа.

ВКБООН счита, че целенасочените мерки за интеграция на бежанците могат да са успешни само ако са част от по-широкообхватна стратегия, която активно насърчава равенството и се стреми да трансформира публичните институции и обществото като цяло, правейки ги по-отворени и гъвкави да отговорят на предизвикателствата на растящото многообразие. Службата насърчава правителствата да включат мерки за интеграция на бежанците в рамките на политики, програми и планове за интеграция, изготвени за мигрантите или гражданите на ЕС, които се местят да живеят в държави в този регион. Мерките за интеграция на бежанците трябва освен това да формират част от по-широки усилията за осигуряване на защита от дискриминацията, равностойно третиране, социално включване и достъп до възможности, основани на принципа за равенство за всички.

3. Подпомагане на участието и изграждане на мостове с местното общество

Интеграцията представлява интерактивен процес, в който участват бежанците, националните граждани и институциите на приемащата държава. Крайният резултат е създаване на общество, което е едновременно многообразно и отворено, където хората могат да се чувстват част от общността, независимо от различията си.

ВКБООН препоръчва подходите за включване и развитие на обществото да са включени във всички дейности, целящи укрепване на капацитета на бежанците да се интегрират в местното общество. С тази цел Службата подчертава важноста от ангажирането на местните общности, институциите и бежанците в разработването, прилагането и оценката на политиките и програмите за интеграция. Освен това насърчаваме създаването на мрежи на местно ниво и специфични проекти, които биха улеснили диалога между бежанците и местните общности и би им дало възможност да работят заедно за изпълнение на общи цели и приоритети.

4. Разпознаване на връзките между фазите на прием и интеграция

Политиките на приемане са по-ефективни, ако са ръководени от потенциално дългосрочни резултати за процеса на убежище, включително интеграцията на хората, които са признати за нуждаещи се от международна закрила.



PHOTO: LIBA TAYLOR

ВКБООН препоръчва държавните институции да признаят въздействието на условията за приемане на търсещите убежище и продължителността на процедурите за убежище върху интеграцията на бежанците в обществото като цяло. Политиките за приемане трябва да са разработени така, че да сведат до минимум изолацията и разделянето от приемащите общности и да предоставят възможности на търсещите убежище възможно най-рано да развият своя човешки потенциал и умения, включително чрез професионално обучение или обучение в основни умения.

5. Сигурен правен статут и равен достъп до права

Сигурният правен статут и равностойният достъп до права, услуги и програми без дискриминация са основни елементи от интеграцията на бежанците и лицата под субсидиарна закрила.

ВКБООН насърчава бенефициентите на международната закрила, независимо дали бежанци по Конвенцията, преселени бежанци или лица, на които е предоставена субсидиарна или друга хуманитарна закрила, да получат равностойно третиране и достъп до всички права и услуги, които са необходими за по-лесната им интеграция в приемащата държава. Това трябва да включва правото за събиране на разделени семейства и сигурен правен статут, който не подлежи на често преразглеждане. Службата настойчиво насърчава всички правителства да осигурят на хората с призната необходимост от международна закрила същите права по отношение на заетост, социално Жилищно настаняване и други обществени услуги като на гражданите на своите държави. Правителствата трябва освен това да направят преглед на законодателната рамка, касаеща статута на хората под субсидиарна закрила с цел да се обърне внимание на всички препятствия пред интеграцията или равностойното третиране на бежанци, които се полагат по сегашните разпоредби.

6. Достъп до безопасно, сигурно и финансово постижимо жилищно настаняване

Освен че представлява основно човешко право, безопасното, сигурно и финансово постижимо жилищно настаняване играе жизненоважна роля за общото здраве и благосъстояние и осигуряване на база, от която бежанците могат да търсят заетост, да възстановят семейните си отношения и да създадат връзки с обществото около себе си.

PHOTO: BÉLA SZANDELSZKY



Осигуряването на навременен достъп до сигурно и на приемливи цени жилищно настаняване за бежанците е тежко предизвикателство. При разработването на стратегии или програми, насочени към жилищните нужди на бежанците, ВКБООН отбелязва важността на съгласуваните действия с участие на всички заинтересовани, включително централната изпълнителна власт, местните власти, НПО и гражданските мрежи или групи. Извън наличността на жилища и специфичните характеристики на националните пазари за жилища, Службата подчертава необходимостта да се разгледа в по-широк смисъл потенциала за интеграция на всички области, където се заселват бежанци. Това включва оценка на условията на местния пазар на труда, възможностите за заетост и образование, отношенията и нагласите в общността и наличието на социални услуги, включително училища, детски градини и здравни заведения, необходими за интеграцията на бежанците.

7. Активно участие в икономическия живот на приемащата държава

Трудовата заетост е ключът към интеграцията на бежанците и основен елемент от тяхното участие в обществото. При разработването на стратегии или програми за подпомагане на финансовата независимост на бежанците и достъпа до прилична заетост, която е съизмерима с уменията, знанията и надеждите на бежанците, ВКБООН отбелязва важността на развитието на партньорството и укрепване на капацитета на различни участници, работещи в сферата на заетостта, включително бюро по труда, индивидуални работодатели, сдружения на работодатели, агенции за обучение и мрежи, създадени от местните общности.

Освен това Службата подчертава необходимостта от строг надзор върху прилагането на правни разпоредби, целящи недопускане на дискриминация и прояви на расизъм на работното място. ВКБООН подкрепя развитието на ниво на общността, целенасочени правни консултации и консултации за насърчаване на заетостта, които дават възможност на бежанците ефективно да упражняват своите права да намират работа и правата им на работното място.

8. Участие чрез образование

Образованието е критично важно за улесняване на включването на бежанците в икономическия, социален и културен живот на приелата ги държава. При децата и юношите-бежанци, образованието внася усещане за нормалност и организираност в живота им, като същевременно е изключително важно за тяхното интелектуално и психическо развитие.



ВКБООН настойчиво препоръчва на правителствата да направят преглед на условията за приемане на търсещите убежище, за да могат да вземат необходимите мерки за различните възрастови групи. Целенасочената и специализирана подкрепа трябва да се предостави на търсещите убежище и бежански деца и техните семейства колкото е възможно по-рано след пристигането им в приемащата държава. Целта е децата на бежанците да могат да се настроят към образователната система на приемащата държава, да придобият езикови умения и постепенно да започнат да преодоляват негативното въздействие от прекъснатото си образование или интелектуално или развитийно забавяне поради преживяното бягство и живот в изгнаничество. За бежанци, които не са завършили основно образование, ВКБООН подчертава важността на програмите за ограмотяване от специализирани образователни институции предвид ролята на грамотността като необходимо умение само по себе си, както и като основа за други житейски умения.

9. Езиковото обучение като пътека към независимост и самостоятелност

Научаването на езика и получаването на основни познания за приемащата държава са основни изисквания за постигане на независимост и самостоятелност, както и за добро интегриране в местната общност. Това е и средство бежанците да си възвърнат чувството за сигурност, достойнство и самоуважение.

ВКБООН препоръчва правителствата и другите заинтересовани да включат бежанците в планирането, прилагането и оценката на обучителните дейности, които са подходящи и полезни за ежедневието им и техните потребности като родители, потребители, граждани или работници. Добре е също да се предоставят на бежанците постоянни възможности за езиково обучение след първата година от признаването на статута, включително съвместно с други дейности като например професионално обучение, стаж или доброволчески труд. Службата на ВКБООН подчертава важноста от приемането на гъвкав подход, пригоден към възрастта, пола и културната идентичност при езиково обучение и културна ориентация, които отговарят на индивидуалните потребности.

PHOTO: LIBA TAYLOR



10. Мониторинг и оценка на интеграционните политики и програми

ВКБООН препоръчва разработването на методологии и инструменти на правителствата в консултации с ВКБООН, НПО и други заинтересовани, с цел ръководене, наблюдение и оценка на изпълнението на политики и програми за интеграция с цел увеличаване на тяхната ефективност и дългосрочно въздействие.



Регионално представителство за Централна Европа

1022 Будапеща, Felvinci út 27. Унгария

тел. +36 1 336 3060, +36 1 336 3070

факс: +36 1 336 3080

email: hunbu@unhcr.org

www.unhcr-budapest.org

Будапеща, март 2009г.